

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 7. 2. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/01323

Programová služba: TV LUX

Vysielateľ: TV LUX s.r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/54

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/01323 smerujúci voči vysielaniu programovej služby TV LUX vysielateľa TV LUX s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 19. 2. 2024

Z: PgO

Monitoring č.: PGO-RPMS/2023/01364

Programová služba: Rádio Lumen

Vysielateľ: Rádio Lumen, spol. s r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AR/25

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) po prerokovaní správy č. PGO-RPMS/2023/01364 o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. vysielania programovej služby Rádio Lumen vysielateľa Rádio Lumen, spol. s r.o., skonštatovala, že v monitorovanom vysielaní zo dňa 13. 11. 2023 **nebolo zistené porušenie zákona č. 264/2022 Z. z.**

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 7. 2. 2024

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01323 zaevidovaný dňa 15. 11. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Priamy prenos svätej omše pri príležitosti Trnavskej novény
Deň a čas vysielania: 13. 11. 2023 o cca 18.00 hod.

Programová služba: TV LUX
Vysielateľ: TV LUX s.r.o.
Číslo autorizácie: AT/54

* * *

Monitoring č. PGO-RPMS/2023/01364
Predmet monitoringu: Priamy prenos svätej omše z Baziliky sv. Mikuláša v Trnave
Deň a čas vysielania: 13. 11. 2023 o cca 18.00 hod.

Programová služba: Rádio Lumen
Vysielateľ: Rádio Lumen, spol. s r.o.
Číslo autorizácie: AR/25

Dátum: 31. 1. 2024

OBSAH PODNETU:

„Obžalovaný Šimkovičovej tajomník Štefan Kuffa robil politiku v plnom kostole. Dovolil mu to arcibiskup, cirkev mlčí.

Kuffov asi desaťminútový prejav, ktorý naživo vysielala aj televízia Lux, nemal len náboženský charakter. Politik nehovoril len vo svojom mene, ale v mene celého rezortu kultúry, ktorý v súčasnosti vedie Martina Šimkovičová.

„Gender ideológia, ktorá gniavi Slovensko, tak za ministerstvo kultúry sľubujeme, že to nebude, bude koniec,“ hovoril politik v kostole.

Kuffove kroky označil poslanec KDH František Mikloško za nepochopiteľné. Kritizoval ho aj za to, že v kostole vystúpil s politickým programom.

Ešte nikdy sa nestalo, aby na svätej omši kázal vysokopostavený politik a zneužil pôdu kostola na svoje politické ciele.“

Obsahom podania bol aj link na článok zverejnený na portáli Akuality.sk: <https://www.aktuality.sk/clanok/LyRPU3W/obzalovany-simkovicovej-tajomnik-stefan-kuffa-robil-politiku-v-plnom-kostole-dovolil-mu-to-arcibiskup-cirkev-mlci/>

Z obsahu článku nachádzajúcim sa na uvedenom linku vyplýva, že namietaný program *Trnavská novéna* bol vysielaný aj na programovej službe Rádio Lumen. Z tohto dôvodu sme tiež vykonali monitoring vysielania tejto programovej služby.

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 písm. a): „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal, že počas vysielania svätej omše zaznel prejav štátneho tajomníka ministerstva kultúry Štefana Kuffu, ktorý mal politický charakter.

Program bol podľa našej mienky náboženským vysielaním a nespĺňal charakteristiky spravodajstva ani programu aktuálnej publicistiky. Posudzovali sme ho z toho dôvodu na základe ustanovenia 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z., teda zisťovali, či v programe zazneli politicky, príp. ideologicky ladené vyjadrenia a posolstvá a či v tejto súvislosti bola v rámci vysielanej programovej služby zabezpečená všestrannosť informácií a názorová pluralita.

Predmetom monitorovania bol program *Priamy prenos svätej omše pri príležitosti Trnavskej novény* (resp. *Priamy prenos svätej omše z Baziliky sv. Mikuláša v Trnave*), ktorý bol vysielaný v priamom prenose na programových službách TV LUX a Rádio Lumen dňa 13. 11. 2023 o cca 18.00 hod.

Omša bola úvodným dňom deväťdňového sviatku občanov mesta Trnavy, ktorý je vyjadrením záchrany mesta pred viacerými ranami, pričom veriaci si uctievať obraz Trnavskej Panny Márie nachádzajúci sa v Bazilike sv. Mikuláša.

Omša bola celebriovaná apoštolským nunciom na Slovensku J. E. Mons. Nicolom Girasolim, pričom témou prvého dňa bol výrok: „V cirkvi je všetko z lásky a pre lásku.“ Po slávnostnom otvorení Trnavskej novény pokračovala sv. omša. V úvode sa veriacim prihovril arcibiskup trnavskej diecézy Mons. Ján Orosch. V rámci príhovoru privítal veriacich a zasvätené osoby a priblížil tému tohtoročnej novény, ktorá je spätá s apoštolským listom pápeža Františka, ktorý napísal pri príležitosti 400. výročia smrti sv. Františka Saleského. Následne veriacim priblížil históriu obrazu Bohorodičky, ktorý mal v minulosti zachrániť Trnavu pred viacerými konfliktmi a morom. Veriacich informoval, že v priebehu novény sa

bude konať viacero sv. omší, pričom sv. omše o 18. hodine budú odvysielané prostredníctvom Rádia Lumen a televízie Lux. Na záver príhovoru arcibiskup privítal apoštolského nuncia na Slovensku a veriacim pripomenul výročie smrti arcibiskupa Gábríša, ktorý skončil na začiatku Trnavskej novény v roku 1987.

Následne sa veriacim v anglickom jazyku prihovoril apoštolský nuncius Mons. Nicola Girasoli, pričom jeho príhovor prekladal jeden z prítomných kňazov. Apoštolský nuncius poďakoval arcibiskupovi za pozvanie, a rovnako pozdravil aj emeritného biskupa Mons. Jána Sokola. Nuncius ďalej poďakoval veriacim za to, že môže byť v Trnave prítomný, a zároveň vyjadril radosť nad tým, že témou novény bude dokument pápeža Františka s názvom *Totum amoris est*. Na záver príhovoru vyzval veriacich, aby prežili sv. omšu v znamení tejto lásky.

Apoštolský nuncius predniesol homíliu (kázeň). Tá bola kňazom tlmočená z talianskeho jazyka do slovenčiny. V úvode homílie apoštolský nuncius vysvetlil, že novéna predstavuje akýsi duchovný chodník k oslave Panny Márie (Panny Márie Trnavskej), pričom pri každej duchovnej ceste človek potrebuje nejakého sprievodcu, ktorý mu pomôže pozerať na cestu, a tak prehĺbiť kresťanské hodnoty, pričom počas Trnavskej novény bol za takéhoto sprievodcu vybraný práve dokument *Totum amoris est* (Všetko je láska). Apoštolský nuncius vyjadril spokojnosť pre tri motívy. Prvým motívom bolo, že je veľkým ctiteľom sv. Jána Bosca, má saleziánsku formáciu a bol inšpirovaný dvoma dielami sv. Františka Saleského. Druhý motív bol, že aj sv. František Saleský bol diplomatom a on rovnako zastáva diplomatickú úlohu. Tretí motív predstavoval to, že sv. František Saleský cez svoj Traktát o božej láske pomohol aj v tomto storočí objaviť optimizmus a šťastie, že všetko pochádza z lásky, pričom toto pripomína aj pápež František, ktorý zdôrazňuje, že veriaci má žiť v cirkvi zaľúbený. Ďalej apoštolský nuncius objasnil rozdiel medzi ľudskou láskou a kresťanskou láskou. Ľudská láska sa zakladá na princípe reciprocity, t. j. niekto miluje, lebo chce byť milovaný. Kresťanská láska má milovať zadarmo a má milovať nezištne, pričom Boh miluje ľudí „zadarmo“, aj keď zhršíme. Nuncius poukázal na to, že dnešná láska sa cez komunikačné prostriedky vyjadruje v symbole srdca, avšak v kresťanskej láske má byť týmto symbolom kríž, pretože kresťanská láska zahŕňa aj bolesť, obeť pre druhých. Prostredníctvom vyjadrení sv. Františka Saleského vyzdvihol, že človek nemusí byť smutný, keď vie, že je hriešny, pretože Boh ľudí miluje a prichádza v tejto láske a optimizme. Rovnako aj sv. Ján Bosco založil svoju rehoľu na princípe radosti, lásky a optimizmu a láska má byť o podelení sa. Potom veriacich vyzval, aby večer namiesto emotikonu srdca poslali blízkym kríž, pretože to je láska, ktorá nikoho nevyklučuje, neposiela na okraj, ale všetkých objíma, pretože Boh nás miluje nie pre to, akí sme, ale pre to, kým sme a toto je evanjeliovým poslanstvom. Nuncius ďalej vysvetlil, že veľa podobností z evanjelia hovorí o tom, že ľudia sa majú milovať ľudí nie pre to, čo robia, ale čím sú, pretože všetci sú božími synmi a dcérami. Upozornil tiež, že veľkou prekážkou lásky sú predsudky. V závere homílie vyzval veriacich, aby si položili otázku, či milujú nezištne alebo očakávajú niečo späť, pričom ich požiadal, aby sa zverili Panne Márii a bol ľuďom nádeje zamilovaným do Boha.

Následne sv. omša pokračovala obvyklým liturgickým spôsobom. Po sv. prijímaní nasledoval príhovor štátneho tajomníka Ministerstva kultúry SR Štefana Kuffu. V úvode príhovoru pozdravil prítomných ľudí a odovzdal pozdrav od ministra kultúry. Následne vyhlásil, že „gender ideológia gniavi Slovensko“. V mene ministerstva kultúry vyjadril sľub, že tomu bude koniec. Kuffa potom poukázal na výzdobu chrámu, predovšetkým na písmená „A“ a „M“. Písmeno „A“ podľa neho predstavuje plášť, ktorým Matka Božia chráni Božieho syna. V „staroslovenčine“ je „A“ vyjadrené (znázornené) ako latinský kríž. Posledné písmeno hlaholiky, široké e (ü), je podľa Kuffu zase zobrazené ako rovnoramenný trojuholník rozdelený na tri časti, čo má predstavovať Krista, slovo a najsvätejšiu trojicu. Kuffa ďalej vyzdvihol činnosť trnavského arcibiskupa Oroscha, ktorý podľa jeho slov napriek pandémie covidu „stále žehnal mestu so sviatosťou oltárnou“ a „necúvol“, zatiaľ čo „my sme uverili rúškam a vakcíne“. Kuffa v tejto súvislosti pripomenul historickú udalosť, keď v Trnave náhle skončil mor. Vyzval prítomných, aby sme obnovili svoju hlbokú vieru, pretože sme sa „rozbehli za hmotou“. Prostredníctvom príbehu o navštívení Panny Márie u svätej Alžbety, v ktorej lone sa pri stretnutí s Pannou Máriou zachveje dieťa - sv. Ján Krstiteľ, Kuffa poukázal na to, že liberálny svet nepovažuje nenarodené dieťa za dieťa, ale iba za „zhluk buniek či kus mäsa“. Hovorí v tejto súvislosti, že žena nemá právo slobodne naložiť, rozhodnúť o druhom živote. Kuffa vyzval matky, staré matky, aby povzbudili svoje dcéry či vnučky, ktoré sa dostávajú do krízy a zostávajú nechcene tehotné. Následne v mene Ministerstva kultúry

Slovenskej republiky vyjadril ďalší sľub, že rezort bude iniciovať, aby sa Kristus Kráľ stal kráľom Slovenska. Ďalej upriamil pozornosť aj na výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na územie Veľkej Moravy a upozornil, že „slovenčina“ bola štvrtým liturgickým jazykom na celom svete. V mene ministerstva kultúry vyzval biskupov, aby sa vyzdvihol kult sedmopočetníkov (t. j. Cyril a Metod a ich najvýznamnejší žiaci), nakoľko by sa zadostučinilo nespravodlivosti, keď títo muži mali byť zo Slovenska potupne vyhnaní. V závere vyzval prítomných ľudí, aby zachovávali manželskú vernosť.

Po príhovore štátneho tajomníka Ministerstva kultúry SR nasledovalo poďakovanie Apoštolskému nunciovi, trnavskému arcibiskupovi a hudobnému spolku. Kňaz sa poďakoval apoštolskému nunciovi za jeho prítomnosť, slová a myšlienky o Božej láske inšpirované životom a dielom sv. Františka Saleského.

Následne sa prítomným veriacim poďakoval aj apoštolský nuncius na Slovensku, ktorých vyzval, aby šli domov naplnení láskou a entuziazmom, pričom vyjadril nádej, že v budúcom roku by chcel homíliu predniesť v slovenskom jazyku. Na záver sv. omše nasledovalo požehnanie a pieseň.

* * *

Podávateľ namietal odvysielanie prejavu štátneho tajomníka ministerstva kultúry Štefana Kuffu v rámci svätej omše, ktorý mal podľa neho aj politický charakter.

V súvislosti s posudzovaním programu podľa ustanovenia § 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z. („Vysielateľ je povinný zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby.“) sme sa snažili identifikovať tie časti a vyjadrenia prejavu Š. Kuffu, ktoré by sa mohli v kontexte námietky podávateľa javiť ako problematické:

- Š. Kuffa hneď v úvode svojho prejavu vyhlásil: *„Na úvod, prepáčte mi, poviem takúto vec. Gender ideológia a ideológia, ktorá gniavi naše Slovensko, tak za ministerstvo kultúry to, čo bolo, tak sľubujeme, že to nebude, to bude koniec. Aby sme boli odvážnymi mužmi skutkov, nielen slova.“*

- V rámci prejavu tiež zaznelo pochvalné vyjadrenie na adresu trnavského arcibiskupa Oroscha za jeho počínanie si v čase pandémie, ktorým Kuffa vyjadril svoj kritický postoj k protipandemickým opatreniam a vakcinácii ako spôsobe boja s pandemiou (ochorením COVID-19). Oroscha označil v tejto súvislosti za „odvážneho muža“, pretože v čase pandémie „necúvol“ a „žehnal so sviatosťou oltárnou“: *„Keď som sa pozeral na Trnavskú Pannu Máriu, nedá mi, aby som tuná nespomenul jednu vec a obraciam sa k ľudu zase späť, ale aj k pánu arcibiskupovi, ktorý v čase pandémie bol odvážnym mužom. Bol tým mužom, ktorý vám a celému mestu stále žehnal so sviatosťou oltárnou. Možno to mnohí ste nevedeli a možno ste to vedeli, to už neviem, ale bol to muž, ktorý aj v čase pandémie necúvol. Viete, nedá mi aby som nepovedal takúto vec. My sme uverili rúškam a vakcine, ale vy tu máte taký symbol veľký, silný symbol, Matky Božej, Trnavskej Panny Márie a keď v roku 1710 klátil mor tuná celú Trnavu, tak všetci Trnavčania v zastúpení kňazov, možno biskupa, ale aj veriaceho ľudu, zobrali tento obraz Matky Božej a v procesii šli po meste, ten mor zázračne padol. Zo dňa na deň, zo dňa na deň. Kde sa podela naša viera?“*

- Kuffa tiež kritizoval liberálny postoj, ktorý priznáva ženám právo slobodne naložiť so svojim tehotenstvom: *„...to chcem poukázať na takú paralelu, kde dnešný liberálny svet hovorí, to je nič toto dieťa, to je len zhuk buniek, to je len kus nejakého mäsa. Žena má právo slobodne s tým naložiť, no nemáš právo. Jednoducho ty rozhoduješ o druhom živote a na to ti ani Boh nedal to právo, aby si ty takto konala v tejto veci.“*

- Kuffa dal v rámci prejavu za ministerstvo kultúry prísľub, že budú iniciovať a budú sa snažiť dosiahnuť, aby bol Kristus intronizovaný ako „kráľ Slovenska“: *„Za ministerstvo kultúry dávame prísľub, aj tak to tuná verejne ho dávam, že my budeme tí, ktorí budú, budú iniciovať, aby čo najskôr podľa možnosti bolo a dosiahlo sa to, aby Kristus kráľ bol intronizovaný a stal sa kráľom Slovenska. Ja vás takto prosím, excelencie, ak by to bolo možné v čo najbližšom, krátkom čase, aby Slovensko bolo zasvätené Kristovi*

kráľovi. Kristovi kráľovi za účasti všetkých biskupov a za účasti celej vlády. Biskupi to ste vy, ja na to nemám dosah, ale na vládu tu môžem ako požiadať, aby sa to udialo. Bola by to veľká vec.“

- Kuffa tiež v rámci prejavu rozprával o „staroslovenčine“ a uviedol, že pred 1160 rokmi sa „slovenčina“ stala štvrtým liturgickým jazykom na svete: *„Keď som sa pozrel na tú výzdobu, to písmeno A, pán nuncius, je v staroslovenčine a slovenským znakom prvým, a otočím sa k ľudu, je latinský kríž, to je A v skratke, ale je to písmeno A.“*

...

„Viete, to taká obrovská udalosť, ktorá sa tuná udiala pred 1160 rokmi, jak otec nuncius si tu lámal jazyk so slovenčinou, pred takýmito vekmi zaznela v lateránskej bazilike liturgia v slovenčine. To bola mimoriadne veľká udalosť. Slovenčina sa stáva štvrtým liturgickým jazykom na celom svete, štvrtým liturgickým jazykom...“

Z obsahu namietaného prejavu je zrejmé, že Š. Kuffa predniesol svoj prejav v rámci svätej omše z titulu svojej funkcie štátneho tajomníka Ministerstva kultúry SR, ktorú v tom čase zastával. Kuffa bol v úvode prejavu predstavený kňazom ako „štátny tajomník ministerstva kultúry“. Aj v samotnom prejave sa Kuffa otvorene vyjadroval z pozície zástupcu ministerstva kultúry, resp. vládnej moci: *„...za ministerstvo kultúry to, čo bolo, tak sľubujeme, že to nebude...“*; *„Za ministerstvo kultúry dávame prísľub...“*. Kuffa v prejave predstavil politický program nového vedenia ministerstva: boj s „gender ideológiou“ a intronizácia Krista za kráľa Slovenska.

Kuffa uviedol: *„Gender ideológia a ideológia, ktorá gniavi naše Slovensko, tak za ministerstvo kultúry to, čo bolo, tak sľubujeme, že to nebude, to bude koniec.“*

Okrem toho, že Kuffa ako zástupca ministerstva prezentuje politickú agendu (v programe, ktorý možno charakterizovať ako náboženský), aj použité vyjadrenie o gender ideológii môže byť problematické vzhľadom na svoju politickú kontamináciu.

V programe bol tiež prezentovaný jednostranný pohľad v súvislosti s opatreniami prijatými na potlačenie pandémie ochorenia COVID-19. Kuffa v rámci prejavu vyjadril negatívny postoj voči lockdownu, keď arcibiskupa Oroscha označil za „odvážneho muža“, ktorý počas pandémie „necúvol“ a stále žehnal so sviatosťou oltárnou. Negatívne vyznieva jeho vyjadrenie aj voči opatreniam ako nosenie rúška a vakcinácia, ktoré spochybnil, keď uviedol, že sme „uverili“ rúškam a vakcín. Do kontrastu k týmto opatreniam stavia „zázrak“ z roku 1710, keď Trnavčania v čase epidémie moru zorganizovali procesiu s obrazom Matky Božej, po ktorej mor „zázračne padol“. Kuffa teda v boji s pandemiou vyzdvihuje vieru a dodržiavanie náboženských obradov a rituálov nad opatreniami vychádzajúcimi z poznatkov súčasnej vedy a medicíny (lockdown, rúška, vakcína).

Zaznamenali sme tiež zavádzajúce vyjadrenia týkajúce sa slovenského jazyka. Kuffa v prejave zamieňa staroslovenčinu a slovenčinu so staroslovienučinou. Zmieňuje sa o hlaholike ako o „staroslovenskom“, resp. „slovenskom“ písme a uvádza, že pred 1160 rokmi sa „slovenčina“ stala štvrtým liturgickým jazykom na svete.

Podľa Otvorenej filozofickej encyklopédie Univerzity Komenského je *staroslovienučina* slovanský kultúrny jazyk, ktorý si zvolili pre svoje účinkovanie na Veľkej Morave Konštantín a Metod. Základom staroslovienučiny bola kultivovaná reč slovanských vzdelancov, ktorí v 9. stor. žili v Solúne a v jeho okolí. Z genetického hľadiska ide o jazyk južnoslovanského pôvodu. *Hlaholika* je podľa encyklopédie písomná podoba staroslovienučiny, ktorú vytvoril Konštantín v druhej polovici 9. storočia a sú ním napísané pôvodné staroslovienske texty.¹

Podľa informácií z viacerých dostupných zdrojov sa pod termínom *staroslovenčina* rozoznáva jazyk, ktorý bol adaptovanou češtinou s niektorými znakmi slovenčiny. Ide o jazyk, ktorý na radu Jána Kollára zaviedla Viedeň na území Slovenska roku 1849 ako úradný jazyk do nižších zložiek verejnej správy, súdnictva a ako odmenu Slovákom za pomoc Viedni pri porážke Maďarov v revolúcii 1848 – 1849. Jazyk

¹ <https://dai.fmph.uniba.sk/~filil/fvs/starosloviencina.html>

sa neujal pre svoju umelosť, nezrozumiteľnosť pre Slovákov a nerešpektovanie slovenského jazykového stavu.²

Aj na základe uvedeného sa domnievame, že v prejave Š. Kuffu došlo k nepresnostiam, keď zamieňal pojmy „starosloviencina“, „staroslovenčina“ a „slovenčina“, keď sa vyjadroval o hlaholike ako o písme „staroslovenskom“, resp. slovenskom, a uviedol, že slovenčina sa stala pred 1160 rokmi štvrtým liturgickým jazykom na svete. Z dostupných informácií vyplýva, že ide o tri osobitné jazyky odlišného etnického pôvodu, vyskytujúce sa v rôznych historických obdobiach. Vyjadrenia Š. Kuffu teda podľa nás možno hodnotiť ako nepresné, resp. zavádzajúce a nepravdivé.

Kuffa v rámci prejavu kritizoval liberálny postoj v otázkach ženských práv súvisiacich s tehotenstvom a uprel ženám právo rozhodovať o svojom tehotenstve. Je potrebné uviesť, že tento postoj sa zhoduje s oficiálnym a dlhodobo známym postojom katolíckej cirkvi. V Katechizme Katolíckej cirkvi sa uvádza: „*Ludský život treba absolútne rešpektovať a chrániť už od chvíle počatia. Ludskej bytosti už od prvej chvíle jej jestvovania treba priznať práva osoby, medzi ktorými je nedotknuteľné právo každej nevinnéj bytosti na život.*“³ Domnievame sa preto, že divák sledujúci svätú omšu mohol očakávať, že v programe budú vyjadrované postoje, ktoré budú odrážať postoje katolíckej cirkvi. V tomto kontexte vyjadrenie Š. Kuffu nepovažujeme za problematické.

* * *

Keďže v posudzovanom programe dostal priestor zástupca vlády, resp. Ministerstva kultúry SR, ktorý v ňom prezentoval politický program nového vedenia ministerstva a navyše zaznamenali sme aj niekoľko jednostranných a zavádzajúcich vyjadrení, v súvislosti s posudzovaním programu podľa ustanovenia § 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z. sme skúmali, či vysielatelia programových služieb TV LUX a Rádio Lumen zabezpečili všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby.

V rámci vysielania programovej služby TV LUX sme zaznamenali dňa 15. 11. 2023 (teda dva dni po odvysielaní namietaného programu s prejavom Š. Kuffu a v čase, keď už vystúpenie štátneho tajomníka počas sv. omše bolo širšie medializované a kritizované) jeden spravodajský príspevok v programe *Krátke správy* a jeden celý program *Jeden na jedného*, ktoré sa k téme vystúpenia štátneho tajomníka Kuffu počas sv. omše vracali a boli reakciou na ňu.

Spravodajský príspevok odvysielaný v programe *Krátke správy* informoval o stanovisku televízie k odvysielaniu priameho prenosu z omše v súvislosti s vystúpením št. tajomníka Kuffu. Moderátorka G. Marchevská prehlásila, že TV Lux je apolitickou televíziou, ktorá slúži predovšetkým na sprevádzanie v živote, modlitby a formáciu v duchovnom živote. Redaktorka v príspevku označila prejav štátneho tajomníka Kuffu za „politicky motivované vystúpenie“ a tlmočila reakciu programového riaditeľa televízie O. Chrválu, podľa ktorého sa televízia prítomnosti aktívnych politikov vo vysielaní vyhýba a politické vyjadrenie v priamom prenose neočakávala. Zastaviť prenos omše pred záverečným požehnaním však vysielateľ považuje za nevhodné a preto odvysielal program v plnom rozsahu. V internetovom archíve však už zverejnil záznam bez inkriminovaného politického prejavu. V príspevku bolo tiež tlmočené stanovisko Konferencie biskupov Slovenska (KBS). Uvedené bolo, že KBS sa vo svojom vyhlásení „taktiež dištančuje od slov, ktoré zazneli v prejave zástupcu ministerstva kultúry“. Chrám je podľa KBS miestom pre modlitby, nie priestorom pre „apely, ktoré rozdeľujú veriacich“. Miešanie politickej agendy s duchovným slovom podľa KBS vyvoláva nevôľu a negatívne reakcie, ktorým slovenskí biskupi rozumejú.

Vysielateľ v rovnaký deň (15. 11. 2023 cca pol hodinu po skončení spravodajského programu *Krátke správy*) odvysielal aj program *Jeden na jedného*, ktorý bol rozhovorom moderátorky G. Marchevskej

²[https://www.biblioteka.sk/encyklopedia/index.php?action=yes&pojmem=Starosloven%C4%8Dina_\(19._storo%C4%8Die\)&veda=153568](https://www.biblioteka.sk/encyklopedia/index.php?action=yes&pojmem=Starosloven%C4%8Dina_(19._storo%C4%8Die)&veda=153568)[https://sk.wikipedia.org/wiki/Starosloven%C4%8Dina_\(19._storo%C4%8Die\);](https://sk.wikipedia.org/wiki/Starosloven%C4%8Dina_(19._storo%C4%8Die);)

<https://www.rusyn.sk/aky-je-rozdiel-medzi-starosloveninou-a-starosloviencinou/>

³ <https://katechizmus.sk/kkc-2270>; <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-vatikanskych-uradov/c/vysvetlenie-umely-potrat-2010>

s programovým riaditeľom TV Lux O. Chrvalom a ktorý bol reakciou vysielateľa na vystúpenie štátneho tajomníka min. kultúry. Témou programu, ktorý mal trvanie cca 6 minút, bola podľa slov moderátorky „politika na obrazovkách televízie Lux“. O. Chrvala v rozhovore vysvetlil, že vysielateľ dopredu nevedel, že počas omše vysielanej v priamom prenose dostane slovo aktívny politik, ktorý prednesie „politickú reč“ s „určitou politickou agendou“ a „mnohých to zaskočilo na mieste“. Uviedol, že TV Lux ako katolícka televízia sa zameriava na „večné princípy“ a politike sa venujú iba na úrovni týchto princíпов. Nerozprávajú o konkrétnych aktívnych politikoch a činnosti politických strán. Podľa Chrvalu by to bolo problematické v tom zmysle, že ak dáte priestor jednej strane, treba dať priestor aj všetkým ostatným a TV Lux je modlitebná televízia, ktorá prináša modlitbu a náuku cirkvi, nie všeobecný rozhľad v politickom dianí. Na otázku moderátorky, prečo je to, čo sa stalo počas živého prenosu Trnavskej novény, „neprijateľné“, Chrvala odpovedal, že „názory na veci verejné“ rozdeľujú a odrádzajú veriacich a oni (ako modlitebná televízia) sa chcú modliť so všetkými. Chrvala v závere rozhovoru argumentoval, prečo odvysielali prenos v plnom rozsahu (nevhodnosť ukončenia priameho prenosu omše pred záverečným požehnaním) a uviedol, že v internetovom archíve vysielania zverejnili záznam bez „kontroverzných častí“ preto, že nepatrí do liturgie a narušila posvätnosť svätej omše.

Vysielateľ programovej služby TV LUX teda v rámci svojej vysielanej programovej služby reagoval na prejav štátneho tajomníka ministerstva kultúry Š. Kuffu, ktorý televízia odvysielala ako súčasť priameho prenosu sv. omše, s odstupom dvoch dní. Vysielateľ však nereagoval na konkrétny obsah (konkrétne, vyššie rozoberané vyjadrenia) inkriminovaného prejavu. Od prejavu sa dištancoval a odsúdil ho z titulu jeho povahy ako prejav politický, prednesený aktívnym politikom - vysielateľ uviedol, že ide o „politicky motivované vystúpenie“ a „politickú reč s určitou politickou agendou“. Označil ho za „neprijateľný“ a „kontroverzný“, pretože rozdeľuje a odrádza veriacich.

Zároveň sprostredkoval stanovisko Konferencie biskupov Slovenska, ktorá sa od prejavu tiež dištancovala a odsúdila ho z dôvodu, že miešanie politickej agendy s duchovným slovom vyvoláva nevôľu a negatívne reakcie.

V súvislosti s uvedeným (prihliadajúc aj na skutočnosť, že išlo živé vysielanie, ktorého obsah vysielateľ nemal možnosť ovplyvniť) **sa prikláňame k názoru, že odvysielané stanoviská vysielateľa a Konferencie biskupov Slovenska sú, čo sa týka ich formy aj obsahu, postačujúce z hľadiska povinnosti vysielateľa plynúcej z ustanovenia § 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.**

V rámci monitorovania programovej služby Rádio Lumen, ktorá priamy prenos zo sv. omše vrátane prejavu Š. Kuffu tiež odvysielala, sme dňa 15. 11. 2023 (dva dni po odvysielaní programu s inkriminovaným prejavom) v rámci spravodajského programu *Infolumen* zaznamenali príspevok, ktorý informoval o reakciách Konferencie biskupov Slovenska (KBS), trnavskej arcidiecézy a „viacerých“ politikov na vystúpenie zástupcu ministerstva kultúry Š. Kuffu, ktoré odznelo počas Trnavskej novény (sv. omše). V príspevku bolo odvysielané vyjadrenie hovorkyne KBS K. Janičišinovej, ktorá prejav Kuffu odsúdila, keď uviedla, že „chrám nemá byť priestorom pre apely, ktoré rozdeľujú veriacich“. Uviedla, že miešanie politickej agendy s duchovným slovom vyvoláva nevôľu a negatívne reakcie.

Moderátorka J. Kavecká ďalej tlmočila reakciu trnavskej arcidiecézy, ktorá sa dištancovala od obsahu aj formy Kuffovho prejavu. Podľa arcidiecézy Kuffa ako zástupca ministerstva kultúry oznámil vôľu pozdraviť prítomných na prvej sv. omši Trnavskej novény, čo arcidiecéza umožnila. Obsah príhovorov je však podľa arcidiecézy záležitosťou prednášajúceho a arcidiecéza nijako nevstupuje do ich obsahu, ani do formy.

Moderátorka ďalej informovala, že prejav Kuffu odsúdili aj viacerí politici. Uviedla, že podľa V. Remišovej zo strany Za ľudí je „odporný“, ak niekto používa kresťanstvo na politické ciele. Odvysielané bolo vyjadrenie V. Remišovej, ktorá v ňom uviedla, že súčasná vláda, v ktorej je Kuffa štátnym tajomníkom a minister Taraba ministrom životného prostredia, sa oháňa svätuškárstvom a zaštiľuje kresťanskými hodnotami, ale pre kresťanov nespravili vôbec nič, dokonca súčasné programové vyhlásenie ničí, potláča alebo ruší hodnoty a veci, ktoré sú pre kresťanov dôležité.

Moderátorka Kavecká v závere príspevku tlmočila aj stanovisko Kresťansko-demokratického hnutia, keď uviedla, že voči Kuffovi sa „vymedzilo“ aj KDĽH. V príspevku zaznelo, že podľa KDĽH sa cirkevná pôda

nemá „zneužívať“ na politickú sebaaprezentáciu a miešanie vlastnej politickej agendy s duchovným obsahom.

Domnievame sa, že odvysielanie uvedených reakcií (KBS, trnavská arcidiecéza, V. Remišová – Za ľudí a KDĽH) je postačujúce z hľadiska povinnosti vysielateľa zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ programovej služby TV LUX odvysielaním programu *Priamy prenos svätej omše pri príležitosti Trnavskej novény* zo dňa 13. 11. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Domnievame sa tiež, že vysielateľ programovej služby Rádio Lumen odvysielaním programu *Priamy prenos svätej omše z Baziliky sv. Mikuláša v Trnave* zo dňa 13. 11. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01323; monitoring č. PGO-RPMS/2023/01364)

Programová služba: TV LUX
Monitorované vysielanie: Priamy prenos svätej omše pri príležitosti Trnavskej novény (názov uvedený vo forme titulku umiestnenom na obrazovke v úvode programu)
Deň vysielania: 13. 11. 2023
Čas vysielania: o cca 18.00 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.

časový kód záznamu: doručený záznam neobsahoval časový kód, uvedené časy sú z toho dôvodu orientačné, odvodené od časomiere prehrávača videozáznamu (začiatok záznamu v čase cca 17.45 hod.)

- cca 17.45 hod. - začiatok záznamu
 - pokračovanie programu *Spojení vierou*
- cca 17.46 hod. - prehľad programu, oznam o programe *GU100, Žalm 51, Zo života svätých, Novéna k Anke Kolesárovej, TV Lux deťom*
- cca 17.57 hod. - obrazovo-zvukový predel
- cca 17.57 hod. - reklamný blok
- cca 17.59 hod. - obrazovo-zvukový predel
- cca 17.59 hod. - sponzorský odkaz

- cca 18.00 hod. - začiatok programu ***Priamy prenos svätej omše pri príležitosti Trnavskej novény***

Začiatok priameho prenosu Trnavskej novény z Baziliky sv. Mikuláša v Trnave (v pravej hornej časti obrazovky sa počas celej doby trvania programu nachádza logo, resp. titulok s textom *NAŽIVO*. V ľavej hornej časti obrazovky sa počas celej doby trvania programu, resp. záznamu, nachádza logo televízie TV Lux)

Téma: „V cirkvi je všetko z lásky a pre lásku“

Hlavný celebrant a kazateľ: J. E. Mons. Nicola Girasoli (Apoštolský nuncius na Slovensku)

Slávnostné otvorenie Trnavskej novény 2023:

- úvodné piesne
- modlitba veriacich (Loretánske litánie)
- modlitba k Panne Márii Trnavskej
- modlitba na úmysel sv. Otca

Začiatok sv. omše

- úvodná pieseň
- úvodný pozdrav
- príhovor arcibiskupa trnavskej diecézy Jána Oroscha:

Ján Orosch, trnavský arcibiskup: „*Excelencie, otcovia arcibiskupi. Drahí bratia v kňazskej a diakonskej službe, rehoľníci rehoľnice, Bohu zasvätené osoby, milá mládež, milí bohoslovci, milí pútnici, mariánski ctitelia, bratia a sestry v Kristovi. Pozdravujem vás v prvý deň Trnavskej novény. Deviatnika, ktorý sa pravidelne koná už 80 rokov pred milostivým obrazom slziacej Božej Matky, ochrankyne veriaceho ľudu. Tento 80. ročník je tematicky spätý s apoštolským listom Svätého otca Františka, ktorý napísal pri príležitosti 400. výročia smrti svätého Františka Saleského. Pod názvom Totum amoris est, Všetko je*

z lásky, alebo ešte krajšie, Všetko prináleží láske. Už tradične sa pred zahájením prvej svätej omše novény, prenáša milostivý obraz Bohorodičky z mariánskej kaplnky na hlavný oltár Baziliky svätého Mikuláša. Je to práve ten obraz, ktorý sa stal v minulosti nástrojom záchrany Trnavy pred viacerými politickými, vojnovými konfliktmi, ako aj morovými ranami. Božia Matka na obraze bude opäť, hlavnom, tróniť, bdieť nad pútnikmi do 21. novembra, teda do sviatku obetovania Panny Márie. Budeme však prosieť o to, aby počas celého budúceho roka trónila nad nami a svojou ochrannou rukou ochraňovala nielen naše mesto Trnavu, našu arcidiecézu, ale celé Slovensko, celý svet. Aj počas Trnavskej novény 2023 sa budú môcť veriaci, tu v Bazilike svätého Mikuláša zúčastňovať na desiatkach svätých omší, ktoré sa od dnešného dňa začínajú sláviť každý deň o 6:30, o 8, o 10, 16 a 18 hodine. V minulosti bývala v rámci novény iba 1 svätá omša večerná, a preto pútnici stáli aj na námestí pred kostolom. Preto mnohým sa to zdá, že niekedy viac ľudí chodilo na novénu. No keď to bola jedna alebo dve sväté omše, tak sa nám to zdá, že to tak bolo. Ale pravda je tá, že máme päť svätých omší každý deň a katedrála či bazilika je naplnená ako aj dnes, chvála pánu Bohu. Neskôr sa teda počet svätých omší rozrastal. V minulom roku, keď bol rok pandémie, v predminulom roku sme to vyriešili tým, že boli sväté omše aj v bazilike, aj v katedrále svätého Jána Krstiteľa. No a teraz k tomu treba pridať ešte. Veľmi dôležitú skutočnosť a to je tá, že každú jednu svätú omšu večernú o 18 hodine si môžu, môžu sledovať za pomoci jej televízie Lux a katolíckeho Rádia Lumen aj naši veriaci na celom Slovensku, ale aj v zahraničí. Všetkých zo srdca pozdravujem. Včera v noci som sa vrátil z Brezovičky. Zvlášť ich pozdravujem, lebo som im sľúbil, že keď sa šťastlivo dostaneme do Trnavy, tak ich zvlášť pozdravím. Tých drahých a milých veriacich, z ktorých pochádzal aj môj dobrý priateľ Vincent Sonntag, bývalý provinciál otcov lazaristov, a ktorého si pred piatimi rokmi pán povolal k sebe. V priebehu novény budú pútnikom k dispozícii viacerí kňazi, aby sprostredkovali božie odpustenie úprimným kajúcnikom, ktorí prídu k nohám Božej Matky do Trnavy. Dnešnú otváraciu slávnostnú svätú omšu tohtoročnej novény celebruje hlavný celebrant, jeho excelencia mons. Nicola Girasoli, apoštolský nuncius na Slovensku, ktorý je aj slávnostným kazateľom. A ktorého týmto v mene svojom a v mene vás všetkých, čo najsrdečnejšie pozdravujem a vítam medzi nami. A napokon tak, ako každý rok nezabúdame ani na udalosť, ktorú si každoročne pripomíname a to je výročie úmrtia arcibiskupa monsignora Júliusa Gábriša, trnavského apoštolského administrátora, ktorého si pán pozval do svojho domu. Práve na začiatok novény 13. novembra 1987, pred 36 rokmi. Odpočinitie večné, daj mu pane.

Veriaci: *A svetlo večné nech mu svieti, nech odpočíva v pokoji.“*

Ján Orosch, trnavský arcibiskup: *„Pochválený buď Ježiš Kristus.“*

Veriaci: *„Naveky amen.“*

- príhovor Apoštolského nuncia na Slovensku:

Nicola Girasoli, apoštolský nuncius na Slovensku: *„Drahí bratia a sestry. Prinášam vám veľké objatie pápeža Francesca.“*

Apoštolský nuncius následne pokračuje v príhovore v anglickom jazyku, ktorý veriacim tlmočí kňaz dp. Peter Juhás (slovenský preklad): *„Som veľmi šťastný, že môžem byť dneska večer s vami na tejto slávnosti. Túto novénu požehanej Panny Márie. Som veľmi vďačný jeho excelencie, monsignorovi Jánovi Oroschovi. A tiež monsignorovi Jánovi Sokolovi. Ako isto viete, tak toto je môj druhý krát, čo prichádzam na túto novénu. Dovoľte, aby som vám povedal niečo také tajné, intímne. Prvýkrát, keď som tu bol, prišiel som, pretože som bol veľmi zvedavý, aby som poznal Trnavu. Aby som poznal túto nádhernú Baziliku svätého Mikuláša, aby som poznal každého jedného z vás. Prišiel som minulý rok, pretože som vás chcel spoznať. A tento rok prichádzam, pretože vás ľúbim a som veľmi šťastný, že ako téma novény bol vybraný tento nádherný dokument nášho milovaného pápeža Františka, Totum amoris est, ako pripomienka 400. výročia smrti svätého Františka Saleského. Snažme sa prežiť túto svätú omšu v znamení tejto lásky. Tejto lásky, ktorú nám prichádza Ježiš, Ježiš zmŕtvychvstalý. Modlime sa, aby sme všetci vedeli kráčať spoločne touto cestou pokoja a lásky. S týmto úmyslom začneme túto svätú omšu. Začneme. Vyznávam...“* (sv. omša pokračuje úkonom kajúcnosti)

- úkon kajúcnosti

- vzývanie Pána – Kýrie

- Glória
- modlitba dňa
- prvé čítanie
- rezponzoriový žalm
- spev pred evanjeliom
- evanjelium
- homília:

Nicola Girasoli, apoštolský nuncius na Slovensku: „Drahí bratia a sestry, ...“

Apoštolský nuncius následne pokračuje v homílii v talianskom jazyku, ktorý veriacim tlmočí kňaz dp. Peter Juhás (slovenský preklad homílie): *„Drahí bratia a sestry, povedali mi, že bude možno lepšie, keď budem hovoriť vo svojom materskom jazyku, v taliančine. Tak mi dovoľte, aby som mohol hovoriť po taliansky a to vďaka aj otcovi Petrovi, ktorý ma bude prekladať. Táto naša novéna predstavuje taký chodník duchovný itinerár, ktorý nám dovoľuje, aby sme sa mohli priblížiť a oslavovať našu milovanú požehnanú Matku, Pannu Máriu trnavskú. V každej duchovnej ceste potrebujeme nejakého sprievodcu, ktorá nám pomôže pozeráť na cestu, ktorá nám pomôže prehĺbiť naše duchovné kresťanské hodnoty. A tento rok ako tento náš sprievodca bol vybraný tento nádherný list, dokument pápeža Františka – Totum amoris est - všetko je láska, ktorý bol napísaný pri 400-tom výročí smrti svätého Františka Saleského. A ja som veľmi spokojný práve pre tri motívy. Musím vám povedať, že prvý motív, pre ktorý som takto veľmi rád, bolo práve preto, že svätý Ján Bosco, ktorý je môj patrón, som veľkým ctiteľom, pretože moje srdce je tak trošku saleziánske. Mal som saleziánsku formáciu, bol inšpirovaný práve dvoma veľkými dielami svätého Františka Saleského. A ten druhý motív, prečo som veľmi, veľmi spokojný je, pretože svätý František Saleský bol tak trošku aj diplomatom. Svätý otec tej doby mu zveroval rôzne diplomatické misie a kedy bol posielaný k rôznym pohádaným častiach cirkvi, aby trošku pomohol zmierovať rozdelené časti, tak ako aj ja, aj dnes mám túto úlohu diplomata v našej cirkvi, preto som veľmi rád. A ten tretí motív, ktorý je ten najlepší a najkrajší je, že svätý František Saleský práve cez tento svoj Traktát o božej láske, ktorý napísal, nám pomohol v tomto storočí objaviť optimizmus a šťastie, veľkosť božej lásky. Všetko pochádza z lásky, všetko z nej je. Všetko v cirkvi sa má žiť s veľkou láskou. Aké nádherné. Toto nám pripomína práve list Svätého otca, pápeža Františka, že v cirkvi máme žiť zaľúbený, zaľúbený. Keď je niekto zaľúbený, jeho srdce bije tak trošku rýchlejšie, rýchlejšie, silnejšie. Toto spôsobuje, drahí bratia a sestry, láska a tak ako píše svätý František Saleský, všetko je z lásky, láska je silná, máme byť zaľúbený do Ježiša, zaľúbený do Cirkvi, žiť ako zaľúbený. Svätý František Saleský žil v takom ťažkom storočí, ktoré bolo možno aj v cirkvi poznačené pokáním. Všetko bolo pokánie, pokánie, samé pokánie, ale svätý František hovorí, ale Ježiš nám dal nové prikázanie, prikázanie lásky. Preto máme žiť ako zaľúbený, šťastný, zaľúbený. Samozrejme, drahí bratia a sestry, je veľmi veľký rozdiel medzi ľudskou láskou a kresťanskou láskou. Ľudská láska sa zakladá na princípe reciprocity, niekto miluje, pretože chce byť milovaný, chce získať naspäť túto lásku. Koľkokrát sme už trpeli, keď sme milovali, niekoho milovali, nejakú osobu a táto osoba nám túto lásku neopätovala tou istou intenzitou. Toto je ľudská láska. Ja milujem, pretože chcem byť milovaný. Zakladá sa na princípe reciprocity. Kresťanská láska na druhej strane je láska, ktorá miluje zadarmo, ktorá miluje takých, aký sme, ktorá miluje nezištne. Svätý Augustín, svätý Tomáš Akvinský hovoril, že táto kresťanská láska je láska, ktorá preniká, ktorá sa šíri, ktorá je nákazlivá, milovať zadarmo. V kresťanskej láske to nefunguje tak, že milujeme Boha, teda Boh miluje nás a keď my nemilujeme Boha, Bohu to niečo spraví. Nie, Boh nás miluje takých aký sme, aj keď my ho nemilujeme, aj keď my hrešíme. Boh nás miluje zadarmo. Táto láska sa rozširuje, zapáľuje, miluje. A dnes počúvame v evanjeliu ten najnádhernejší obraz nezištnej lásky, keď Boh posielal svojho syna, posielal a tohoto syna vyzdvihujú na kríži. Tento obraz božej lásky, ktorá sa rozširuje obraz spásy. Ľudská láska, teda tá láska, ktorá sa zakladá na reciprocite sa znázorňuje často ako srdiečko, keď napríklad niekto je zaľúbený do niekoho iného, pošle mu obraz tohoto srdiečka. Koľkokrát, keď si píšeme správy napríklad cez Whatsapp, tak posielame srdiečka tým ľuďom, ktorých máme radi. Kresťanská láska nemá také obyčajné srdiečko. Namiesto toho to srdiečko je kríž. Ľudskú lásku vyjadrujeme prostredníctvom tohto srdiečka, ale kresťanskú lásku prostredníctvom znaku kríža. Pretože naozaj božia láska, táto kresťanská láska, zahrňa kríž, zahrňa bolesť, zahrňa obeť pre tých druhých, pre spásu. Svätý František Saleský vyjadruje toto, že Boh je osoba. Je to osoba, ktorá nás*

miluje, ktorá má vzťah. Daroval nám aj sviatosti. Na to, aby sme ho aj my mohli milovať. Drahí bratia a sestry, nemusíme byť škandalizovaní sami zo seba. Nemusíme byť smutní alebo zničení, keď vieme, že sme hriešny, pretože Boh prichádza v tejto láske. Svätý František Saleský hovorí, že Boh nás miluje. Prichádza s týmto optimizmom. My máme byť optimisti a preto svätý Ján Bosco zakladá túto svoju rehoľu saleziánov na princípe tejto lásky, optimizmu, radosti. Preto v tejto v našej cirkvi, v našej diecéze, aj v našej farnosti. Láska má byť o podelení sa. Dneska večer, keď prídete domov z tejto krásnej omše. Namiesto toho, keď budete posielat srdiečka, pošlite kríž. Drahí bratia a sestry, toto je láska, láska, ktorá je o podelení sa, to nie je láska, ktorá by niekoho vylučovala, posielal na okraj, to je láska, ktorá zahŕňa všetkých, ktorá objíma všetkých. Toto je láska Boha, pretože Boh nás miluje práve preto, nie akí sme, ale či sme, kto sme. Drahí bratia a sestry, toto je prikázanie, ktoré je evanjelium. Je to evanjeliové poslanstvo, že máme milovať našich bratov a sestry, nie preto, čo robia alebo čím sú, ale preto, teda čo robia alebo akí sú, ale preto práve čím sú, pretože sme tu všetci synmi a dcérami božími. A toto nám hovoria evanjelium a hovorí nám to strašne veľa podobenstiev z evanjelia, pretože náš Boh, ktorý je dobrý, zosiela dážď nielen na dobrých, ale aj na dobrých a zlých, nielen na dobrých, na všetkých. A toto počúvame tiež zo svätého písma. Akú máme zásluhu, keď milujeme len tých, čo milujú aj nás? Aká je tam zásluha? Ved' to robia aj pohania to isté. Drahí bratia a sestry, toto je tá láska, z ktorej sa všetko rodí, z ktorej všetko vychádza v cirkvi. Je to láska, ktorá zahŕňa, nie vylučuje. Je to láska, ktorá nezatraca, ktorá miluje všetkých a zahŕňa všetkých. Veľkou prekážkou tejto lásky, drahí bratia a sestry, sú predsudky. Keď my vďaka našim predsudkom sa zatvárame a sme slepí na túto božiu lásku, sme slepí na našich bratov a sestry a táto láska nemôže prejsť. Preto drahí bratia a sestry, máme sa obliecť do tejto božej lásky. Máme sa obliecť do Kristovho zmýšľania, a ktorým je dobrota odpustiť si navzájom. Odpustením a milosrdenstvom tým, že si odpustíme navzájom, drahí bratia a sestry, môžeme žiť túto lásku, ktorá sa rozdáva. Drahí bratia a sestry, máme byť preto optimisti v božej láske, máme sa deliť a byť hrdí na našu vieru, byť hrdí tým, že sme kresťania a toto sa má šíriť celým svetom. Svätý apoštol v slávnom hymne na lásku, kresťanskú lásku Caritas hovorí, keby sme mali aj veľmi veľkú vieru, čo by prenášala hory, ale nemali by sme lásku, niečím by sme neboli. Bez lásky, nezištnej lásky, nie sme ničím. Preto bez lásky a milosrdenstva stratí cirkev svoj zmysel. Drahí bratia a sestry, preto sa máme milovať v cirkvi touto nezištnou láskou, ktorú dáva Boh, preto dnes večer, keď to stojíme pred týmto obrazom Trnavskej Panny Márie, musíme si aj my položiť túto otázku: Ako milujem? Ako milujem? Čakám za to niečo naspäť alebo milujem naozaj nezištne? Na záver aby som ukončil. Chcel by som aby ste mi všetci sľúbili jednu vec. Sľúbte mi, že budete žiť vašu vieru ako zaľúbení. Dnes večer, keď budete odchádzať domov, choďte domov s týmto srdiečkom, ktoré tlokoce trochu silnejšie ako obvykle, pretože ste sa zaľúbili do Boha. Predstavme si Panu Máriu, ktorá stála pod krížom, ktorá meditovala tú lásku, ktorá vychádzala z Kristovho prebodnutého boku. Predstavme si tú veľkú lásku pre celé ľudstvo. Panna Mária, ktorá ju kontemplovala, učme sa od nej, zverme sa Panne Márii. Buďme ľuďmi nádeje a nebuďme smutní. Buďme zamilovaní do pána Boha a prosme našu Matku, ktorá nás ochraňuje, aby nás stále priniesla k nášmu Kristovi. Amen.“

- modlitba veriacich
- príprava obetných darov – pieseň
- modlitba nad obetnými darmi
- eucharistická modlitba
- pieseň vďaky
- druhá eucharistická modlitba
- modlitba pána
- obrad pokoja
- úkon lámania chleba
- úkon sv. prijímania (modlitba duchovného prijímania, piesne)
- modlitba po sv. prijímaní

- **príhovor štátneho tajomníka Ministerstva kultúry SR Štefana Kuffu** (cca 19.53 hod., resp. 2:07:53 podľa časomieru videoprehrávača):

Kňaz: „Drahí bratia a sestry, s dovolením otca arcibiskupa sa teraz pútnikom prihovori štátny tajomník ministerstva kultúry, doktor Štefan Kuffa.“

Štefan Kuffa, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR: „Pochválený buď Ježiš Kristus.“

Veriaci: „Naveky amen.“

Štefan Kuffa: „Vaše excelencie, vaša excelencia, otec arcibiskup Orosch. Excelencia, nuncius Nicola Girasoli. Pán arcibiskup, excelencia, Ján Sokol. Excelencie, kňazi, rehoľníci, duchovné osoby, milí Trnavčania. Dovoľte nám a mne osobne poďakovať za toto milé stretnutie a tú liturgiu, ktorá tu bola slávená. Aj zároveň odovzdať pozdrav ministerstva kultúry. Na úvod, prepáčte mi, poviem takúto vec. Gender ideológia a ideológia, ktorá gniavi naše Slovensko, tak za ministerstvo kultúry to, čo bolo, tak sľubujeme, že to nebude, to bude koniec. Aby sme boli odvážnymi mužmi skutkov, nielen slova. Keď som sa pozrel na ten vyzdobený oltár, ktorý tuná je a ešte tá Panna Mária, vaša Trnavská, tu nebola, napadla ma jedna vec. Viete, vy tú výzdobu vnímate každý rok, ako takú samozrejmosť, ale ja nie. Sú tam dve písmena A a M. Ale ono to znamená Mária a zároveň matka. To veľké A. To je akoby plášť Matky Božej, ktorý v podstate chráni Božieho syna, božie slovo, Ježiša Krista, ktorý je prítomný vo sviatosti oltárnej. Pán nuncius, keď tu spomínal veľkého muža, ktorý je 400 rokov od jeho úmrtia svätého Františka Saleského, prepáčte, je tiež mojím obľúbeným svätým. Keď som sa pozrel na tú výzdobu, to písmeno A, pán nuncius, je v staroslovenčine a slovenským znakom prvým, a otočím sa k ľudu, je latinský kríž, to je A v skratke, ale je to písmeno A. Záver hlaholiky 38. znak, ktorý máme, pán nuncius, je rovnoramenný trojuholník, rozdelený presne na tri časti. Na začiatku je Kristus slovo a na konci najsvätejšia trojica. To je široké e v hlaholike, 38. znak. Keď som sa pozeral na Trnavskú Panu Máriu, nedá mi, aby som tuná nespomenul jednu vec a obraciam sa k ľudu zase späť, ale aj k pánu arcibiskupovi, ktorý v čase pandémie bol odvážnym mužom. Bol tým mužom, ktorý vám a celému mestu stále žehnal so sviatosťou oltárnou. Možno to mnohí ste nevedeli a možno ste to vedeli, to už neviem, ale bol to muž, ktorý aj v čase pandémie necúvol. Viete, nedá mi aby som nepovedal takúto vec. My sme uverili rúškam a vakcine, ale vy tu máte taký symbol veľký, silný symbol, Matky Božej, Trnavskej Panny Márie a keď v roku 1710 klátil mor tuná celú Trnavu, tak všetci Trnavčania v zastúpení kňazov, možno biskupa, ale aj veriaceho ľudu, zobrali tento obraz Matky Božej a v procesii šli po meste, ten mor zázračne padol. Zo dňa na deň, zo dňa na deň. Kde sa podela naša viera? My potrebujeme, aby sme obnovili skutočne hlbokú vieru v Ježiša Krista a božie slovo. Keď sám už mám tiež nejaké roky, ja som sa zamýšľal nad tým. Kde to tkvie? Kde sme proste akoby sme sa Slovenský národ potkýnali o vlastné nohy. Ja to tak hovorím. V dnešnej novej modernej dobe. My muži sme boli tí, ktorí sme zradili svoje manželky. Vy, matky, ste boli tie, ktoré ste zradili svojich manželov. Rozbehli sme sa za hmotou. My rodičia sme boli tí, ktorí sme zradili vlastné deti. Dnešné deti dnes v dnešnej dobe stoja proti nám. Dneska sa hlásia k tomu, ja som umiernený katolík, ja som liberálny katolík, ty buď praktický katolík. V zmysle toho Františka Saleského, ktorý hovoril o tej láske a pán nuncius hovoril, že to je ten kríž, to je cesta kríža a máte to aj na oltári, keď to pozerám to písmeno a de facto je to ten latinský kríž. Dovoľte mi, aby som ešte jednu vec ako povedal. Ja som zo Spiša a tiež máme takú hlbokú úctu k Matke Božej, že my máme Panu Máriu v Levoči, Levočskú Panu Máriu, kde vlastne tam sa svätí tá svätá omša, slávnostná, pán nuncius tam bol a je to navštívenie Panny Márie. Boli tam dve matky, ktoré sa stretli. Dve matky. Panna Mária, ktorá ide k svätej Alžbete. A ide jej slúžiť, Matka Božia, nositeľka života, nositeľka druhej Božskej osoby. A keď sa stretávajú tie dve matky, tak svätý Ján, to dieťa v lone matky Alžbety, sa zachveje a to chcem poukázať na takú paralelu, kde dnešný liberálny svet hovorí, to je nič toto dieťa, to je len zhuk buniek, to je len kus nejakého mäsa. Žena má právo slobodne s tým naložiť, no nemáš právo. Jednoducho ty rozhoduješ o druhom živote a na to ti ani Boh nedal to právo, aby si ty takto konala v tejto veci. A to, že to dieťa niečím znamená a je to konkrétny človek, tam to krásne vidíme, kde druhá božská osoba, keď v lone matky. A svätá Alžbeta a Ján Krstiteľ v lone svätej Alžbety. A to je to prvé stretnutie Ježiša a svätého Jána Krstiteľa, kedy sa stretávajú. Nezabúdajte ženy na to, aj matky, ale aj staré matky, lebo vy ste tie, ktoré máte povzbudiť svoje dcéry, svoje vnučky, keď sa dostávajú do krízy a veľakrát aj možnože nechceme zostávajú tehotné, nedá mi ešte, aby som, keď toľké excelencie tuná máme. Za ministerstvo kultúry dávame prísľub, aj tak to tuná verejne ho dávam, že my budeme tí, ktorí budú, budú iniciovať, aby čo najskôr podľa možnosti bolo a dosiahlo sa to, aby Kristus kráľ bol intronizovaný a stal sa kráľom Slovenska. Ja vás takto prosím, excelencie, ak by to bolo možné v čo najbližšom, krátkom čase, aby Slovensko bolo zasvätené Kristovi kráľovi. Kristovi kráľovi za účasti

všetkých biskupov a za účasti celej vlády. Biskupi to ste vy, ja na to nemám dosah, ale na vládu tu môžem ako požiadať, aby sa to udialo. Bola by to veľká vec. Vy máte teraz v Trnave 80 rokov, čo sa táto novéna ako slávi. Tuná máme 400 rokov sviatku úmrtia svätého Františka Saleského je tu ešte jedno krásne okrúhle jubileum, ktoré si myslím, že veľmi málo ako zaznieva na Slovensku a to je 1160 rokov príchodu svätých Cyrila a Metoda. Keď otec nuncius tuná spomenul svätého Františka Saleského, akým bol diplomatom, však nie náhodou v Ženeve. Tak ja spomeniem dvoch veľkých diplomatov slovenského národa, dvoch, to bol svätý Cyril a Metod. Títo dva veľkí muži boli diplomati, ktorí prepojili východ so západom. To je ten most, ktorý tuná bol, keď prichádzajú k Hadriánovi druhému, veľký sprievod vychádza im v ústrety. Viete, to taká obrovská udalosť, ktorá sa tuná udiala pred 1160 rokmi, jak otec nuncius si tu lámal jazyk so slovenčinou, pred takýmito vekmi zaznela v lateránskej bazilike liturgia v slovenčine. To bola mimoriadne veľká udalosť. Slovenčina sa stáva štvrtým liturgickým jazykom na celom svete, štvrtým liturgickým jazykom, to bola tak mimoriadna udalosť, koľkí z nás, koľkí z nás. Žiaľ, musím povedať, že ani nevieme, my máme byť na čo hrdí, chcem poprosiť, keď tu máme toľké eminencie a za ministerstvo kultúry chcem ešte jednu vec ako poprosiť. Aby vysoko koľko len natiahneme ruky hore. Tak sa zdvihol kult svätých sedmopočetníkov. Kto sú to? Veľakrát ani nevieme, kto to je. Dovolím si to pripomenúť. Sú to predovšetkým svätý Cyril a Metod a ich žiaci svätý Gorazd, svätý Angelár, svätý Kliment, Naum a Sáva. Všetko mimoriadne veľkí svätý ako muži. Aj my, aby sme zadosťučinili tej nespravodlivosti, ktorá sa stala pred viac než tisíc rokmi a dovolili sme, aby títo svätí muži zo Slovenska boli vyhnaní, nie hocijako, potupne. V zime takej aká je teraz, ale bol to február, kedy ich vyzliekli po potupne donaha a boli vyhnaní z našej vlasti. Toto sú veci, ktoré by som poprosil, ak by naozaj za na Slovensku tuna odzneli a jednak aby sme zadosťučinili to, čo sme možno v minulosti ako urobili, nech nám Boh v tom pomáha. Ja vám aj všetkým Trnavčanom želám, nech boh žehná vaše rodiny. Vaše deti, vašich manželov, vašich najbližších, nezabudnite na jednu veľkú vec, na zachovanie manželskej vernosti, to je tak veľmi dôležitá vec. Od toho sa mnoho vecí ako odvíja, lebo ak je manžel neverný svojej manželke, ak manželka je neverná svojmu manželovi, to je rozpad rodiny, to je tá zrada, ktorú deti ako vnímajú. Tieto deti sú nádherným vzorom, ako má vyzerat skutočná rodina na Slovensku. Skúsme aj toto, aby sme to obnovili a Trnavská Panna Mária by bola tá, ktorá nech nám žehná a nech nás nech nás sprevádza. Boh vám žehnaj, ďakujem.“

- poďakovanie Apoštolskému nunciovi na Slovensku a trnavskému arcibiskupovi, hudobnému spolku:

Dp. Jozef Gallovič, dekan Dekanátu Trnava – mesto; správca Farnosti sv. Mikuláša v Trnave: „A na záver. Na záver dovoľte, aby som vám osobitne, excelencia, drahý apoštolský nuncius Nicola Girasoli poďakoval za vašu prítomnosť medzi nami v deň otvorenia tohtoročnej Trnavskej novény, za vaše hlboké slová a myšlienky o Božej láske, inšpirované životom a dielom svätého Františka Saleského. Uvedomujeme si, že aj v dnešnej dobe poznačenej tiež napätiami vojnami a rozdeleniami, Kristova cirkev obzvlášť potrebuje sa stať pre svet žiarivým mestom na návrší svietiacim Božou zachraňujúcou láskou, ako aj našou vzájomnou kresťanskou láskou, ktorá dáva nádej pre budúcnosť osobitne rodinám, deťom, mladým, chorým, slabým, ohrozeným a trpiacim. Sme radi, že sme mohli byť tu s vami spolu, spolu pri Ježišovej Božej, aj našej nebeskej matke Panne Márii, ktorá je živou ikonou tejto Božej lásky a ikonou cirkvi, ktorá ju má reprezentovať. Na znak našej veľkej vďaky prijmite aj tieto kvety. (Potlesk) A dovoľte, aby som poďakoval vám drahý otec, arcibiskup Ján Orosch za vaše osobné doprevádzanie Trnavskej novény, ktorá je láskou vášho srdca a venujete jej osobitnú pozornosť a vážnosť, ako aj emeritnému arcibiskupovi monsignorovi Jánovi Sokolovi, ktorý nedávno oslávil svoje 90. narodeniny a veľmi túžil byť tuná s nami pri Trnavskej Panne Márii, veľká vám vďaka. (potlesk) A chcem poďakovať osobitne rímskokatolíckemu cirkevnému hudobnému spolku Schneiderovci s ich regenschori s Danielom Ruzzierom za profesionálne duše povznášajúce hudobné sprevádzanie dnešnej liturgie. Pán Boh zaplať.“ (potlesk)

- poďakovanie Apoštolského nuncia na Slovensku:

Apoštolský nuncius pokračuje v príhovore v anglickom jazyku, ktorý veriacim tlmočí kňaz dp. Peter Juhás (slovenský preklad): „Drahí bratia a sestry po tom ako prijmete požehnanie od nášeho

nebeského pána. Poďme domov naplnený láskou a entuziazmom. Minulý rok, keď som prišiel, tak celú svätú omšu som čítal po taliansky, po anglicky alebo po latinsky. Tento rok som sa pokúšal čítať po slovensky. A na budúci rok, ak to bude božia vôľa, pokúsim sa predviesť našu, moju homíliu ju po slovensky. Ďakujem. Ďakujem všetkým. Ďakujem monsignorovi Oroschovi. Ďakujem monsignorovi Sokolovi. Ďakujem všetkým vám, pokúsme sa teraz odísť domov naplnený entuziazmom a láskou.“
(nasleduje záverečné požehnanie a pieseň)

- požehnanie a rozpustenie zhromaždenia

- pieseň

- cca 20.14 hod. - koniec programu **Priamy prenos svätej omše pri príležitosti Trnavskej novény**

Nasleduje:

- sponzorský odkaz

- program *Krátke správy*

- program *A teraz čo?*

- program *Fara: Dieťaťko*

- obrazovo-zvukový predel

- reklamný blok

- obrazovo-zvukový predel

- program *U Nikodéma*

- cca 21.07 hod. - koniec záznamu

* * *

Programová služba:	TV LUX
Monitorované vysielanie:	Krátke správy
Deň vysielania:	15. 11. 2023
Čas vysielania:	o cca 20.00 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.

časový kód záznamu: doručený záznam neobsahoval časový kód, uvedené časy sú z toho dôvodu orientačné, odvodené od časomierky prehrávača videozáznamu (začiatok záznamu v čase cca 20.00 hod.)

- cca 20.00 hod. – začiatok programu *Krátke správy*

príspevky:

- Jubilejná 80. Trnavská novéna

- Vyjadrenie TV Lux k prenosu Trnavskej novény

- Kostol postavili pred 270 rokmi

- Strom života

- Kráčali po stopách sv. Gála

- V Sudáne opäť panuje násilie

- Sídlo emeritného pápeža bude domom modlitby

- cca 20.15 hod. – koniec programu *Krátke správy*

Príspevok: príspevok informujúci o stanovisku televízie Lux k odvysielaniu priameho prenosu z Trnavskej novény, v rámci ktorého odznel prejav štátneho tajomníka ministerstva kultúry slovenskej republiky Štefana Kuffu

Prepis:

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Priame prenosy svätých omší z Trnavskej novény prinášame vám, našim divákovi, každoročne a inak tomu nie je ani tento rok. Katolícka televízia TV Lux je apolitickou televíziou, ktorá slúži predovšetkým na sprevádzanie v živote, modlitby a formáciu v duchovnom živote.“

redaktorka: „V súvislosti s politicky motivovaným vystúpením štátneho tajomníka ministerstva kultúry Slovenskej republiky Štefana Kuffu počas otváraciej svätej omše Trnavskej novény, programový riaditeľ televízie Lux Ondrej Chrvala vysvetľuje, že prítomnosti aktívnych politikov sa v našom vysielaní vyhýbame. Politické vyjadrenie v priamom prenose televízie Lux neočakávala. Keďže zastaviť prenos svätej omše pred záverečným požehnaním považujeme ako katolícka televízia za nevhodné, priamy prenos bohoslužby sme odvysielali v plnom rozsahu. Do nášho internetového archívu sme sa však rozhodli zverejniť záznam prenosu z danej svätej omše s tým, čo by k nej malo riadne liturgický patriť, bez politických prejavov, ktoré v nej nemajú mať miesto, aby sa tak zachovala posvätnosť vysielaného slávenia. Konferencia biskupov Slovenska vo svojom vyhlásení taktiež uviedla, že sa dištancuje od slov, ktoré zazneli v prejave zástupcu ministerstva kultúry počas Trnavskej novény, ktorú každoročne pripravuje Trnavská arcidiecéza. Chrám je miestom modlitby a nemá byť priestorom pre apely, ktoré rozdeľujú veriacich. Miešanie politickej agendy s duchovným slovom vyvoláva nevôľu a negatívne reakcie, ktorým rozumejú aj slovenskí biskupi. Zároveň vyjadrili pranie, aby sa veriaci mohli aj naďalej schádzať na modlitbu pred obrazom Bohorodičky v Trnave i na iných miestach a s pokojom čerpať posilu do svojho života.“

* * *

Programová služba:	TV LUX
Monitorované vysielanie:	Jeden na jedného
Deň vysielania:	15. 11. 2023
Čas vysielania:	o cca 20.45 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.

časový kód záznamu: doručení záznam neobsahoval časový kód, uvedený čas sú z toho dôvodu orientačné, odvodené od časomieru prehrávača videozáznamu (začiatok záznamu v čase cca 20.45 hod.)

- cca 20.45 hod. – začiatok programu *Jeden na jedného*
- cca 20.51 hod. – koniec programu *Jeden na jedného*

Prepis:

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Dobrý deň, vážení diváci. Sledujete reláciu *Jeden na jedného* z nášho obvyklého miesta napriek tomu, že nám dnes celkom nepraje počasie. Tak ako život prináša nepredvídateľné chvíle, tak aj živé vysielanie našej televízie prinieslo pred niekoľkými dňami neočakávané vystúpenie, ktoré bolo súčasťou Trnavskej novény, živého prenosu z Trnavskej novény. V dnešnom vydaní sa teda budeme venovať téme politika na obrazovkách televízie Lux a ja už vítam nášho hosťa, programového riaditeľa televízie Lux Ondreja Chrvalu. Dobrý deň.“

Ondrej Chrvala, programový riaditeľ TV Lux: „Ďakujem pekne.“

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Moja prvá otázka teda znie, prečo vôbec vysielame na túto tému dnešnú reláciu - politika na obrazovkách?“

Ondrej Chrvala, programový riaditeľ TV Lux: „No vysielame ju práve preto, že v priamom prenose, ktorý sme vysielali z Trnavskej novény, zo svätej omše slávnostnej sa nám stalo neočakávané, bez toho, že by sme dopredu o tom vedeli, že na konci dostal slovo aktívny politik, ktorý namiesto toho, aby pozdravil len prítomných, tak naozaj začal takú politickú reč, začal rozprávať určitú politickú agendu a mnohých to zaskočilo na mieste. Lenže my sme to mali v priamom vysielaní, tak musíme na to aj nejako reagovať.“

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Všetci vieme, že politika sa na obrazovkách televíznych všeobecne bežne vyskytuje. Patrí táto vec aj na obrazovky televízie Lux?“

Ondrej Chrvala, programový riaditeľ TV Lux: „No na obrazovky televízie všeobecne politika patrí, samozrejme. Ako inak sa ľudia majú dozvedieť, čo sa deje aj v politickom živote. Avšak televízia Lux je v tomto trochu iná, je iná preto, lebo je to katolícka televízia a je zameraná, tak by som povedal, na večné princípy. Áno, hovoríme aj o politike, ale hovoríme o nej na úrovni princíпов.“

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Hovoríte o princíпов. Môžeme si povedať, o ktoré princíпов konkrétne ide?“

Ondrej Chrvala, programový riaditeľ TV Lux: „Je to jednoduché. Ak hovoríme o princíпов, tak hovoríme o politických veciach tak, aby sa dali vysvetliť aj o 30 rokov, čiže bez ohľadu na to, kto je práve pri moci. Keď si pozrieme napríklad sväté písmo v liste Rimanom v 13. kapitole alebo v 2. Petrovom liste v 2. kapitole, krásne apoštoli hovoria o správaní kresťana k autoritám, ale nepomenujú toho či onoho cisára či miestodržiteľa a preto aj po 2000 rokoch tie ich slová sú stále aktuálne. Náuka cirkvi aj sväté písmo nám predkladajú určité princíпов ako sa správať k verejnej moci, ako ju vnímať a týchto princíпов sa držíme a o nich aj rozprávame. Ale nerozprávame o konkrétnych aktívnych politikov a činoch politických strán v našom vysielaní, pretože by to bolo problematické, aj pretože ak dáme priestor jednej strane, tak treba dať aj všetkým ostatným a my predovšetkým sme modlitebná televízia, čiže prinášame modlitbu a náuku cirkvi, nie všeobecný rozhľad v politickom dianí. To majú v úlohe iné televízie.“

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Ako ste už spomínali, televízia Lux sa od začiatku profiluje ako katolícka televízia, ako televízia apolitická. Predsa len to, čo sa stalo počas živého prenosu Trnavskej novény, už nemožno vziať späť. Prečo je toto neprijateľné?“

Ondrej Chrvala, programový riaditeľ TV Lux: „No vidíme to aj na základe reakcií našich divákov, že sú pomerne rázne, ale sú aj za aj proti. A presne o tomto je aj politika, že názory na veci verejné nás vedia rozdeľovať. Kdežto my chceme byť televízia, ktorá sa s divákmi hlavne modlí a vychováva ich vo viere a smeruje na večné hodnoty. A z pohľadu večných hodnôt potom hodnotíme aj tie pozemské, avšak na ne sa zameriavame. A preto nechceme, aby vystupovali aktívni politici, pretože potom ľahko sa môže stať, že sa chciac nechciac prikloníme na tú či onú stranu a zrazu niektorí diváci, ktorí by sa s nami chceli modliť, povedia: ja sa už z televíziou Lux modliť nebudem, pretože politika a tak ďalej, a preto sa chceme modliť so všetkými, aj z toho, aj z tamtoho, aj z tej, aj z tamtej časti politického spektra a všetci spolu chceme kráčať k Pánovi a od neho sa učiť ako pristupovať k verejným veciam.“

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Určite mnohí z divákov, ktorí sledovali priamy prenos z Trnavskej novény, sa teraz pýtajú, ako k takejto situácii mohlo dôjsť. A ja sa pýtam, čo vlastne môže televízia robiť, keď sa v priamom vysielaní vyskytne takéto niečo, s čím vlastne televízia nesúhlasí?“

Ondrej Chrvala, programový riaditeľ TV Lux: „No toto je práve riziko priameho prenosu, že sa to deje naživo, že tam môžu byť veci, ktoré nie sú, povedzme, explicitne dohodnuté alebo keď aj sú dohodnuté, tak nakoniec vypália inak než boli dohodnuté a nie sme v diktatúre, že by sme teraz stopli vysielaní a predovšetkým my vysielame svätú omšu a svätá omša ešte neskončila požehnaním, takže nemôžeme v strede vypnúť svätú omšu, my sme účastný na svätej omši, aj keď tam vystúpi takýto prejav, ktorý do nej nepatrí a preto ju pokračujeme ďalej vo vysielaní.“

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Ako iste vieme, všetky živé prenosy nakoniec môže náš divák vidieť v archíve. A tam už televízia Lux môže výrazne zasiahnuť, čo sa týka toho archívu do obsahu. Čo si myslíte o tom?“

Ondrej Chrvala, programový riaditeľ TV Lux: „Áno, presne tak. Jednak, keď sa takéto dačo stane, tak vieme kontaktovať napríklad zadávateľa tohto prenosu a presnejšie si vyjasniť podmienky, čo aj teraz sme urobili v tomto prípade. Jednak keď my to dávame do archívu, už sa to stáva naším vlastníctvom už je to niečo, čo vieme ovplyvniť. A v tomto prípade sme sa aj rozhodli vystrihnúť túto kontroverznú časť práve preto, že jednoducho nepatrí do liturgie a narušila posvätnosť tej svätej omše a krásu a hĺbku, ktorú mala. Aby sme zachovali divákovi to, čo tam majú zažiť, tak práve preto tam nechávame svätú omšu s tým, čo do nej patrí a nie s tým, čo do nej nepatrí.“

Gabriela Marchevská, moderátorka: „Ja vám ďakujem, vážený diváci, za pozornosť, vám za rozhovor a dúfam, že sme dostatočne vysvetlili vzniknutú situáciu a celkovo stanovisko televízie Lux. Pri ďalšej časti relácie Jeden na jedného dovidenia opäť niekedy.“

* * *

Programová služba: Rádio Lumen
Monitorované vysielanie: Priamy prenos svätej omše z Baziliky sv. Mikuláša v Trnave (názov programu uvedený moderátorom v úvode programu)
Deň vysielania: 13. 11. 2023
Čas vysielania: cca 18.00 hod.

- cca 18.00 hod. – začiatok programu *Priamy prenos svätej omše z Baziliky sv. Mikuláša v Trnave*
- cca 20.14 hod. – koniec programu *Priamy prenos svätej omše z Baziliky sv. Mikuláša v Trnave*

Prepis: obsah programu bol totožný s obsahom programu (zvukovou stopou záznamu programu) vysielanom na programovej službe TV LUX (pozri prepis vyššie)

* * *

Programová služba: Rádio Lumen
Monitorované vysielanie: Infolumen
Deň vysielania: 15. 11. 2023
Čas vysielania: o cca 17.30 hod.

- cca 17.30 hod. – začiatok programu *Infolumen*
príspevky:

- Pokračuje diskusia v NR SR o programovom vyhlásení vlády
- Minister vnútra dočasne poveril funkciou Prezidenta policajného zboru Ľ. Soláka
- Vyšetrovateľ NAKA Š. Mašín sa má na základe rozhodnutia súdu vrátiť do práce
- Bývalý riaditeľ PPA J. Kišš sa stal dočasným šéfom Letových prevádzkových služieb
- Cargo Slovakia dočasne povedie J. Daniška
- Kresťanská únia predkladá do NR SR 7 zákonov
- Smer na svoj snem nepustí novinárov z Aktuality.sk, Markízy, Denníka N a SME
- D. Lipšic sa zastal svojich poriadeneých prokurátorov
- Na Mestskom súde Bratislava I. sa začal súdny proces v prípade vraždy D. Tupého
- KBS sa dištancovala od slov zástupcu ministerstva kultúry počas Trnavskej novény
- na pôde Právnickej fakulty UK sa konal 1. ročník medzinárodnej konzervatívnej právnickej konferencie
- V Ružomberku pribudlo pracovisko zaoberajúce sa ochranou práv dieťaťa
- Akademický maliar a reštaurátor S. Lajda predstavil v Ríme vedeckú rekonštrukciu Poslednej večere
- Správy zo sveta
- Šport

- cca 17.58 hod. – koniec programu *Infolumen*

Príspevok: príspevok informujúci o kritických reakciách Konferencie biskupov Slovenska a niektorých opozičných politikov na vystúpenie zástupcu ministerstva kultúry Š. Kuffu počas Trnavskej novény (svätej omše)

Prepis:

Júlia Kavecká, moderátorka: „Konferencia biskupov Slovenska sa dištancovala od slov, ktoré zazneli v prejave zástupcu ministerstva kultúry počas Trnavskej novény, ktorú každoročne pripravuje Trnavská arcidiecéza. Stanovisko biskupov interpretuje hovorkyňa Katarína Jančíšínová.“

Katarína Jančíšínová, hovorkyňa KBS: „Chrám je miestom modlitby a nemá byť priestorom pre apely, ktoré, rozdeľujú veriacich. Miešanie politickej agendy s duchovným slovom vyvoláva nevôľu a negatívne

reakcie, ktorým rozumieme. Prajeme si, aby sa aj naďalej mohli veriaci schádzať na modlitbu pred obrazom bohorodičky v Trnave i na iných miestach a s pokojom čerpať posilu do svojho života.

Júlia Kavecká, moderátorka: „Trnavská arcidiecéza uviedla, že medzi pútnikmi, ktorí prichádzajú na Trnavskú novénu, sú aj zástupcovia miestnej, regionálnej a štátnej správy. Na prvú svätú omšu novény oznámil vôľu pozdraviť prítomných zástupcu ministerstva kultúry, čo arcidiecéza v závere svätej omše umožnila. Ako však dodala, obsah príhovorov je záležitosťou každého prednášajúceho a arcidiecéza nijako nevstupuje ani do obsahu, ani do formy. Vystúpenie štátneho tajomníka ministerstva kultúry Štefana Kuffu na pondelkovej omši Trnavskej novény odsúdili aj viacerí politici. Predsedníčka Za ľudí Veronika Remišová povedala, že je odporné, ak niekto používa kresťanstvo na politické ciele. Kostol nie je podľa nej politická tribúna. Súčasná koalícia nepomáha kresťanom nijakým spôsobom, naopak, ide podľa nej proti kresťanským hodnotám.

Veronika Remišová (Za ľudí): „Súčasná vláda, v ktorej je Štefan Kuffa štátnym tajomníkom a minister Taraba ministrom životného prostredia, oháňajú sa svätuškárstvom a zaštitujú sa kresťanskými hodnotami. Ale pre kresťanov nespravili vôbec nič. Dokonca súčasné programové vyhlásenie tie veci, ktoré sú pre kresťanov dôležité, alebo kresťanské hodnoty, tak tie ešte ničí, potláča alebo úplne ruší.

Júlia Kavecká, moderátorka: „Voči Kuffovi sa vymedzilo aj KDĽH. Priestor na cirkevnej pôde by podľa hnutia politici nikdy nemali zneužívať na politickú sebaaprezentáciu a svojské miešanie vlastnej politickej agendy s duchovným obsahom.“